

68295

[Thurn's pastor's list]

avstrijski nadškofje in škofje

Nadškofje in škofje avstrijski

vernikom svojih škofij mir, pozdrav in blagoslov v Jezusu Kristusu,
Gospodu našem!

Državni zbor je po svojem šestletnem delovanju razpuščen, in že smo pred novimi volitvami, ki se bodo vršile čez nekaj tednov. Zopet bodo oddali avstrijski narodi svoj glas, da označijo može, katerim hočejo zaupati svoje zastopstvo v najvažnejšem zboru, ki bo pomagal odločevati o sreči ali nesreči naše države.

Bližajoče se volitve pa so še posebnega pomena zaradi tega, ker se jih bodo udeležili tudi tisti ljudski sloji, ki doslej še niso imeli volilne pravice. Velika važnost volitev nalaga nam, vašim višjim pastirjem, vestno dolžnost, da se zopet obračamo do vas z nekaterimi višjepastirskimi opomini, vas podučimo o volilni dolžnosti ter spodbudimo, da jo spolnujete.

Državni zbor je postavni zastop narodov. Ž njim deli vladar pravico, dajati postave. Brez pritrjenja državnega zbora se ne izdaja nobena nova državna postava; brez njegovega odobrenja ne more vlada pobirati nikakih novih davkov, ne more napravljati nikakih novih izdatkov. Sreča celega ljudstva, trezni in pametni napredek v postavodaji, odprava skelečih napak, mirni razvoj verskega, narodnega in socialnega življenja narodov, vse to je odvisno od mišljenja in delovanja državnega zbora. Že to kaže dovolj, kako važno je, da storé volilci svojo dolžnost ter dobro volijo. Vsak vestni volilec mora imeti pred očmi stanje in potrebe ljudstva, nadloge, ki ga tlačijo, nevarnosti, ki mu žugajo, in potemtakem mora voliti može,

ki imajo voljo in zmožnost, da pospešujejo blaginjo narodovo na vse strani.

Že to domoljubno razmišljanje bi nas popolnoma opravičevalo, ako bi vas mi, vaši višji pastirji, podpirali s svojim svetom, da prav izvršujete to svojo državljansko pravico. Toda še drug vzrok je, ki nam naravnost nalaga dolžnost, da vam pojasnimo vašo volilno dolžnost.

Ljudski zastopniki v državnem zboru namreč ne uplivajo samo na državno in državljansko življenje, ampak tudi na versko, cerkveno življenje. Sedanja ustava prisoja namreč državnemu zboru pravico, da se posvetuje in odločuje o vsem širnem polju odgoje in poduka, prisoja mu celó pravico, da določa razmerje med cerkvijo in državo, ter urejuje zunanje cerkvene razmere. Ali pa more biti pastirjem sv. cerkve vse eno, se li obravnavajo ta vprašanja temeljito in stvarno, v cerkvenem duhu, ali pa nasproti s predsodki, prezirljivo, ali pa celo sovražno? Ali nas ne uči skušnja, da so se v teh zadevah prejšnje čase storile osodepolne napake, vsled katerih ne trpí le cerkev, ampak tudi državni red?

Največjega pomena je torej, komu izročite tako velevažen posel, kakor je posel državnega poslanstva; od njega bodo tudi odvisne vaše najsvetejše zadeve. Zato si ne moremo kaj, da bi se ne obrnili po svoji dolžnosti na vas z očetovskimi opomini, da se poslužujete svoje volilne pravice

tako, da bo v prid in blagoslov vsem vašim koristim.

Že ob zadnjem splošnem avstrijskem katoliškem shodu smo javno izrekli, kateri oziri morajo voditi delovanje katoličanov v državnem zastopu, in v zastopih kraljevin in deželâ. Ne bode odveč, da vam ta navodila še enkrat ponovimo.

Podlaga sreče narodov je vera; versko življenje pa goji sv. cerkev. V sv. cerkvi je shranil božji Zveličar zaklade svojega nauka in svoje milosti, da je deli narodom cele zemlje v zveličanje. Te vzvišene naloge torej sv. cerkev ni prejela od nobene posvetne oblasti, ampak od svojega ustanovitelja, našega Gospoda in Zveličarja Jezusa Kristusa; zato tudi ne more trpeti, da bi jo pri tej nalogi ovirala kaka posvetna oblast; zahtevati mora, da jo more popolnoma prosto izvrševati. Vaši višji pastirji so se pa že opetovano pritoževali, da cerkev v Avstriji te prostosti nima, da marveč državno zakonodajstvo globoko posega v cerkveno področje, da se v marsičem ne morejo prosto razvijati v cerkvi delujoče sile, ter da je delovanje cerkve in njenih služabnikov pod težkim jerobstvom.

Sicer radi priznavamo, da se je zadnja leta pač marsikaj zboljšalo: vlada in zbornice so obravnavale pravične zahteve in pritožbe cerkve vidno z večjo dobrohotnostjo, kot prej. Toda olajšave, ki so vsled tega nastale, so vendar le bolj postranskega pomena, zakoni pa, ki kratijo cerkveno prostost, so še v veljavi, kakor so bili poprej. Pa, kako lahko se z novega vzbudé stare strankarske strasti, da prično sovražno izvajati one postave, ter tako stare spóne trje napnó in cerkev v nove uklenejo. Vprašajte sedaj same sebe: Ali bi možje, ki sami ne verujejo resnic sv. vere, in sami ne čislajo njenih najsvetejših in najčastitljivših naprav, ali bi zastopali taki možje vaše verske koristi v državnem zboru tako, kakor morate vi sami želiti in pričakovati? Ako morate pa na to vprašanje odgovoriti z ne, tedaj nikar ne volite takih mož. Ne volite torej nikogar, kdor hoče vero izpodriniti in izključiti iz javnega življenja in iz državnih naprav, nikogar, kdor hoče napraviti cerkev državi za služabnico, ampak volite možje, ki čutijo v lastnem srečju, kolike vrednosti je vera za človeka, ki

so prepričani, kolikega pomena je blagonosno delovanje sv. cerkve za človeško življenje, može, kateri po tem prepričanju tudi živé.

Ako pa že sploh ni dosti zagotovljeno, da se prosto in brez ovir goji sv. vera, velja to še prav posebno o enem polju, o šolskem polju. Šolsko postavodajstvo in njegovo izvrševanje, kakor se je jelo spočetka razvijati, nikakor ne daje poročstva za versko vzgojo vaših otrok, ne v ljudski šoli, ne v srednjih in visokih šolah. Najhujše pri teh postavah pa je, da more v njihovem smislu poduk v posvetnih predmetih naravnost nasprotovati poduku v krščanskem nauku, in zato podirati, kar je sezidal učitelj veronauka. Osodepolna napaka naše sedanje šolske uredbe je, da šoli ni vera podlaga, na kateri bi zvrševala vse svoje vzgojevalno delovanje. Samo krščanski nauk, ki ga podučujejo poleg tega vaši duhovni pastirji v tako pičlih urah, teh nedostatkov ne more odpraviti.

Zopet vam moramo torej danes zaklicati isto, kar smo izrekli že leta 1890.: „Sedanje ljudske šole ne dajo poročstva, da se izgojujejo in podučujejo vaši otroci katoliško: njih poduk in njihova vzgoja nima znaka katoliške vere in katoliškega življenja.“ Sicer se nekateri izmed vas trudijo na razne načine, da bi s katoliškimi šolskimi društvi in s katoliškimi zasebnimi šolami odpravili to zlo, in s tem priznavajo nedostatke javnih šol. Toda te žrtve koristijo razmerno le ožjim krogom, taki zasilni pripomočki ne morejo zadostno pomagati. Večinoma ste prisiljeni, da izročate svoje otroke javnim šolam, čeprav ste prepričani, da le-te ne bodo nadaljevale od vas pričete domače krščansko-katoliške vzgoje tako, kakor smete po pravici pričakovati in zahtevati.

V resnici, sedanja šolska uprava dela silo vaši vesti. Naj se ne ugovarja, da se v ljudski šoli in v večini srednjih šol redno podučuje krščanski nauk, ker ne zadostuje, da ima učni načrt malo, le premalo ur za veronauk; cel poduk, cela vzgoja katoliških otrok mora biti postavljena na trdna tla katoliške vere, prešinjati jo mora katoliški duh. Vi, katoliški stariši, ne smete nikdar odnehati od te tirjatve, ako nočete zanemarjati najvažnejše dolžnosti do svojih otrok. To tirjatev bomo mi, vaši višji pastirji, vedno ponavljali, ker

bomo morali nekdanj pred božjim sodnim stolom z vami vred dajati odgovor za dušno zveličanje vaših otrok. — Seveda se nam bo krivično očitalo, da zahtevamo to iz prazne vladoželjnosti, da hrepenimo po tem, kako bi spravili šolo pod cerkveno samosilstvo, ali celo, kako bi zatirali učiteljstvo; ne, mi ne hrepenimo po tem namenu, le en namen imamo pred očmi: dušno zveličanje vaših otrok, in zato zahtevamo za vas katoliške šole in katoliške učitelje.

„V vaših rokah je, da se to zgodi“, tako smo vam že enkrat zaklicali. Ako se pa to do sedaj še ni doseglo, zadeva krivda vsaj deloma tudi vas katoliške može in volilce. Pri volitvi svojih poslancev dostikrat niste gledali na to, da bi volili take može, ki so bili pripravljeni potegniti se za to našo zahtevo. Ali hočete, katoliški očetje, sedaj še enkrat storiti to napako? Ali hočete še enkrat cel rod žrtvovati zgrešenemu in napačnemu šolstvu? Ne, Bog ne daj tega! Volite torej take može, ki so z vami vred prepričani, da se šolstvo mora spremeniti, da ne pade naša draga domovina popolnoma v nevero in versko vnemarnost.

Za srečen razvoj narodov našega cesarstva potrebujemo narodni in socialni mir. Vsak narod ima natorno in zgodovinsko pravico do tega, da goji in razvija svoje narodno življenje; noben narod pa ne sme nikdar segati v zahtevah tako daleč, da bi žalil pravice druge narodnosti, ki živi zraven njega in z njim, in da bi vsled tega trpele velike in splošne koristi cellega cesarstva. Poleg pravice posameznega naroda je tudi d o l ž n o s t, da se edino in močno ohrani cesarstvo, pod čegar okrilje je postavila previdnost božja avstrijske narode. Zakaj le močno, notranje krepko in na zunaj mogočno cesarstvo more podajati posameznim narodom luči in zraka, da srečno razvijajo moči ter ohranijo celi državni blaginjo miru. Ljubezen do lastne narodnosti bode morala biti torej vedno združena s pravičnostjo nasproti drugim narodom, združena s tesnim oklepajem cesarstva, z nespremenljivo ljubeznijo in zvestobo do našega vzvišenega vladarja, kateremu je mirni razvoj narodov edina skrb, edina sreča. Ako se pa ljubezen do lastnega naroda sprevrže

v narodno sebičnost; ako se stavijo tirjatve, ki žalijo druge enakopravne narode v njihovih pravicah; ako se oznanjujejo načela, ki spravljajo v nevarnost edinost in moč države ter žalijo zvestobo do vzvišene vladarske hiše: tedaj pač ni mogoče napraviti toplo zaželenega miru med avstrijskimi narodi; tedaj bo kazal državni zbor še tudi v bodoče svetu žalostni prizor strastnih narodnostnih bojev. Vaši škofje pregoreče želé, da se ta nesrečni boj že vendar enkrat konča; zakaj vsled viharjev narodnih strastij mora trpeti tudi versko življenje in krščanska čednost, ljubezen do cerkve in spoštovanje vsake oblasti.

Kvišku torej, vi volilci, v vaših rokah je, da se to doseže. Volite može, ki so pravični in trezni; ki tirjajo svoje pravice, pa ne kratijo pravic drugim, ki ljubijo celoto, pa nočejo oslabiti posameznih delov, in zahtevajo svoj del, ne da bi celoti škodovali; može, katere vodi pri delovanju modro načelo, da se v naši državi narodna vprašanja ne morejo rešiti s težo večine, ampak le z močjo pravičnosti in krščanske ljubezni. Volite torej zveste katoliške može; ker le tisti, ki misli in živi v duhu katoliške cerkve, naučil se bo od nje tiste modrosti in pravičnosti, katero je kazala sv. cerkev že od nekdanj v vseh narodnih vprašanjih, in le tisti bo vkljub temu, da pripada posebnemu narodu, v najvišjih vprašanjih enih mislij s sodržavljani drugih narodov. Ne moremo vam dovolj povdarjati: dvojna je vez, ki zedinja avstrijske narode, ljubezen do naše presvetle vladarske hiše in udanost do katoliške cerkve. Kjer veje duh božji, tam družijo različnost jezikov v ljubezni srea. Ako torej volite može, ki mislijo in čutijo katoliško, boste najbolj ustregli svoji narodnosti ter najbolj pospeševali tudi edinost in moč države.

Pa tudi na socialnem polju potrebujemo mož globokega spoznanja in mirnega mišljenja; tudi tukaj namreč divja vroč boj in preté velike nevarnosti. Komaj še najdete stan in poklic, v katerem bi ne vladala nezadovoljnost s sedanjimi gospodarskimi razmerami in z dotičnimi državnimi postavami, nezadovoljnost, ki se pogosto še nalašč podžiga. Nasprotja, ki so med koristmi posameznih stanov, se poostrujejo, nedostatki se

pretiravajo, tirjatve, ki se zahtevajo od države za zboljšanje gospodarskih razmer, se povikšujejo tako, da jim ni mogoče ugoditi. Ker pa država, ki je poklicana v to, da varuje in pospešuje koristi vseh, ne more ustreči želji vsakega posameznika, raste število nezadovoljnih in s tem število tistih ljudi, ki motijo mir in mirni razvoj naših gospodarskih razmer. Vedno bolj teži in hrepeni človeška družba narazen, vedno bolj pozabljajo posamezni stanovi, da stvarjajo skupaj eno božjo družino; da, kakor noben ud sam za-se ni telo, ampak le zveza vseh udov, tako tudi noben stan sam za-se ni človeška družba, ampak le vsi stanovi združeni med seboj, in da mora vsak stan, naj ima opravilo kakoršnokoli, služiti celi človeški družbi ter delati v skupno korist. Zato je tem važneje in potrebneje, da izvolite može, ki so si ohranili toplo srce za potrebe in stiske posameznih stanov, pa tudi prost pogled na celoto; može, ki ne razširjajo prepadov sedanjih socialnih razmer s tem, da vzbujajo nezaupnost in nezadovoljnost, ampak, ki skušajo premostiti te prepeade z ljubeznijo in pravičnostjo, može, ki presojajo vse brez predsodkov ter skušajo poravnati nasprotja koristij in tako pospeševati občo blaginjo.

Kakor je treba tukaj najti neko soglasje med raznimi koristmi in kakor se mora varovati rokodelstvo, kmetijstvo in mala obrt, tako se mora ublažiti in odstraniti zlasti tudi nasprotje, ki je nastalo novejši čas med premožnimi stanovi in med brezposestnimi delavskimi stanovi, nasprotje, ki se je poostrilo vsled neugodnih gospodarskih razmer, zlasti pa tudi vsled hujskanja ljudi, ki silijo na prevrat. Tu bo treba modrih postav, ki bodo pomagale poravnati huda nasprotja. Sicer imamo že nekaj let sem marsikatero blagonosno socialno-politično postavo, a mnogo je še treba storiti; velike naloge še čakajo rešitve in vaši zastopniki v državnem zboru bodo morali marljivo sodelovati, da se hitro rešijo. Pri tej volitvi si morate torej izbrati može, ki so po svojem znanju in po svoji skušnji za to delo sposobni, in ki imajo voljo delati na to, da se po dobrih socialnih postavah varujejo slabi pred močnimi, da se brani pošteno delo pred nepo-

štenim tekmovanjem, in ne smete voliti takih, ki mislijo, da se dadó sedanji socialni boji zatreti le z golo zunanjo silo.

Beda in revščina, katero moramo z žalostjo opazovati dan na dan, izvira iz greha in iz pomanjkljivega družabnega reda. Nasledkov greha odpraviti se nam ne bo nikdar posrečilo. Dokler bodo živeli ljudje na zemlji, dotlej bo bivala med njimi tudi beda in revščina. Božji Zveličar nas uči naravnost: „Ubožce bodete imeli vedno med seboj,“ *) in zavrača s temi besedami prazne sanje tistih, ki pravijo, da bi mogli spraviti s sveta vso bedo in revščino ter obogatiti in osrečiti vse ljudi. Ne, kakor ni mogoče odstraniti neenakosti med ljudmi, tako tudi ni mogoče odstraniti razlike v njihovih zunanjih razmerah, in dokler bo stal svet, ostala bo tudi revščina in potreba, beda in bolezen.

Toda ubožcev, ki iščejo dela in kruha, pa ga ne najdejo; ki stradajo, pa ne najdejo nikogar, ki bi jih nasitil; ubožcev, ki prezebajo, pa ne dobé obleke; ubožcev, ki umirajo, ker ne skrbi nihče zanje — takih ubožcev v družabnem redu, uravnanem po krščanskih načelih, ne sme biti. Ker čeprav revščina in beda kot posledica greha vedno ostane, vendar to zlo neznosno poostruje pomanjkljivost našega sedanjega družabnega reda. Da se ti nedostatki odpravijo, je naloga človeške družbe, države, občine, sploh naloga vsakega človeka, ki se je učil od Jezusa Kristusa, kako usmiljenje nam je skazal ter kako resno nam ukazal skazovati usmiljenje. Državne postave, skrb občin za ubožce, prostovoljno pa urejeno delovanje krščanske ljubezni, vse mora sodelovati, da se ustvari socialni red, v katerem ne bo nikake revščine in bede brez pomoči.

Akoravno smo od tega zaželenega namena žal še daleč proč, ga vendar gotovo dosežemo, ako nauki, vzgledi in milosti našega Zveličarja globlje prevzamejo in topleje razvnamejo človeška srea, ako prešinja občine pri socialnem delovanju duh ljubezni in usmiljenja, ako država vedno modro pospešuje v krščanskem smislu napredek socialne postavodaje. Tak napredek bo pozdravljal vsak razsodni in modri z veseljem, da, celo za-

*) Mat. 26, 11.

hteval ga bo tudi tedaj, ako premožnim stanovom nalaga žrtve. Noben kristjan, noben katoliški mož pa nasproti ne more odobravati sredstev, katere predlagajo za ozdravljenje zevajočih socialnih ran tisti, ki hočejo veljati kot pravi, izključni zastopniki delavskih stanov. Ti možje hočejo izboljšati razmere delavskega stanu s tem, da se popolnoma preobrnejo naše družabne razmere, da se odpravi vsaka posest, poddržavijo zemljišča, kapital in delavska sredstva. Vsem obetajo enako uživanje pri enakem delu, v resnici pa bi z neznosnim zatiranjem in s sramotno silo ustanovili le svoje gospodstvo. Uničiti nameravajo cerkev in krščanstvo, ki se najkrepkeje ustavlja njihovim pogubnim naklepom. Zato so njihovi spisi polni ostudnih napadov na cerkev in njene služabnike, polni zasramovanja in zaničevanja najbolj častiljivih naprav naše sv. vere. Iztrgati hočejo delavcu iz srca vero v Boga in božjo previdnost, tolažilno upanje na večnost, udanost do sv. cerkve in zaupanje do dušnih pastirjev, in le prepogosto pripravi stiska in sila delavca do tega, da se dá izvabiti in porabiti za take sila pogubne namene.

Katoliški delavci, prvikrat boste stopili na volišče, da pošljete s svojimi glasovi v državni zbor može, katerim zaupate! Z raznih strani se bodo trudili za vaše glasove, zlasti tisti, ki hočejo, kakor pravijo, edini zastopati vaše koristi. Sumničili in obrekovali vam bodo cerkev in njene služabnike; z brezmernimi, nezvršnimi obljubami in obeti vas bodo skušali privabiti; porekó vam, čas rešitve iz pozemelske revščine se je približal, srečni dnevi nastopijo sedaj za vas, če le daste svoj glas možem, ki trdijo, da le oni zastopajo delavce. Varujte se takih krivih prerokov! Ničesar nimajo, s čemer bi mogli spolniti svoje obljube, pač pa utegnejo vaš položaj še shujšati. Ne, verujte velikoveč tistim, ki podučujejo vas in vaše otroke v veri sv. cerkve, ki so bili doslej vaši skušeni voditelji in so vedno v vseh potrebah vaši zvesti svetovalci, ki imajo gorko srce za vašo večno, pa tudi za vašo časno srečo. Ti naj vas podučé o končnih namenih onih zapeljivcev in ne poslušajte ljudij, ki vas slepé s tem, da bodo na razvalinah altarja in prestola ustvarili raj. Volite može, ki se zvesto drže katoliške vere,

može, ki imajo srce za revo in bedo ljudstva in so pripravljeni, po postavnem potu in z vsemi pravičnimi sredstvi odpraviti težave, ki vas tarejo; može, ki spoznavajo z besedo in dejanjem starodavni, večno resnični nauk, da brez Boga ni sreče, brez večnosti ni upanja, brez krščanske vere ni prave ljubezni!

S tem opominom pa se obračamo tudi še enkrat na vse volilce kateregakoli stanu. Volite katoliške može, ki niso katoličani samo po imenu, ampak svojo vero javno spoznavajo tudi z ustmi ter po njej uravnavajo tudi svoje življenje. „Ako Bog ne zida hiše, se trudijo zastonj, ki jo zidajo.“*) Brez Boga ni nobene stalne veljave in oblasti. Čeprav država z močjo marsikaj prisili, vendar ima obstanek le tedaj in dotlej, ako in dokler ljudstvo spoštuje božji red, iz katerega izhaja vsaka človeška oblast. Cel državni red si mora biti zato vedno svest, da je le poklican, da ustanavlja in vzdržuje božji red s človeškimi sredstvi. Ako se oddalji od svojega izvira, spodkopava samega sebe in pospešuje pogubno delo tistih, ki hočejo razdehati državni in božji red. Nasproti mogočnim, nekrščanskim valovom treba je torej bolj kot kedaj mož, ki dajejo Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega. Volite torej take može in utrdili boste s tem veljavo države, branili boste blagonosno delovanje cerkve ter uglasili pota k spravi in socialnemu miru!

Ako pa hočete pri bližajočih se volitvah izpolniti naše upe in naše želje, katoliški možje, bodite edini! Vaša nesložnost je bila doslej mnogokrat vzrok vaše slabosti. Ako se nečejo avstrijski katoličani odreči vsemu vplivu na javne državne razmere, ako ne marajo žrtvovati svojih najvažnejših koristij, tedaj ne sme tako ostati. Skupno zastavo imate, okoli katere se zbirajte in združite pri teh volitvah — svojo sveto katoliško vero. Kvišku torej, katoliški možje, tega znamenja se oklenite in v njem vas bomo videli zmagujoče! Mi priporočamo to važno zadevo vsemogočnemu varstvu božjemu, priporočamo jo mogočni priprošnji preblazene device Marije in zato zaukazujemo, da se kako nedeljo pred dnevom volitve,

*) Psalm 126, 1.

katero naj gg. duhovni pastirji natančneje določijo, po vseh cerkvah naših škofij izpostavi Najsvetejše v javno češčenje in da se opravljajo molitve za dobre volitve, ki naj bodo cerkvi in domovini v blaginjo in srečo.

Dano meseca januarja v letu zveličanja 1897.

Frančišek kardinal Schönborn,
knezo-nadškof praški.

Anton Jožef kardinal Gruscha,
knezo-nadškof dunajski.

Jurij kardinal Kopp,
knezoškof vratislavski.

Silvester kardinal Sembratovicz,
nadškof lvovski, rit. gr.

Janez Ev. kardinal Haller,
knezo-nadškof solnograški.

Fulgencij Czarew,
nadškof, škof hvarski.

Izak Nikolaj Izakowicz,
nadškof lvovski, rit. lat.

Alozij Matija Zorn,
knezo-nadškof goriški.

Severin Morawski,
nadškof lvovski, rit. lat.

Gregor Rajčević,
nadškof zaderski.

Teodor Kohn,
knezo-nadškof olomuški.

Luka Solecki,
škof przemiselski, rit. lat.

Ignacij Loboš,
škof tarnovski.

Emanuel Schoebel,
škof litomeški.

Frančišek Sal. Bauer,
škof brnski.

Simon Aichner,
knezoškof briksenski.

Jakob Missia,
knezoškof ljubljanski.

Janez Krst. Flapp,
škof poreško-puljski.

V znamenje svoje višjepastirske ljubezni pa dvignemo skupno roke ter vas blagoslovimo v imenu Očeta in Sina in svetega Duha. Amen.

Martin Jožef Riha,
škof budejeviški.

Janez Puzyna,
knezoškof krakovski.

Evgen Karol Valussi,
knezoškof tridentinski.

Jožef Kahn,
knezoškof krški.

Frančišek Marija Doppelbauer,
škof linski.

Mihael Napotnik,
knezo-škof lavantinski.

Filip Nakić,
škof spletsko-makarski.

Julijan Kuilowski,
škof stanislavovski, rit. gr.

Jožef Gregor Marčelić,
škof dubrovniški.

Edvard Janez Nep. Brynych,
škof kraljičin-graški.

Leopold Schuster,
knezo-škof sekovski.

Janez Krst. Rössler,
škof šenthopolitski.

Andrej Marija Sterk,
škof tržaško-koperski.

Matevž Zannoni,
škof šibeniški.

Frančišek Uccellini,
škof kotorski.

Konstantin Czehovicz,
imen. škof przemiselski, rit. gr.

Frančišek Volarić,
kapitularni vikar krški.

Postna postava

za ljubljansko škofijo v letu 1897.

Polajšave, ki so se gledé posta doslej dajale v ljubljanski škofiji, veljajo vsled novega za pet let danega privoljenja apostolske stolice z dné 15. septembra 1894 tudi za leto 1897.

Verniki ljubljanske škofije so tedaj dolžni pri spolnovanju postne zapovedi paziti v tekočem letu na sledeče določbe:

I. Dnevi, o katerih si je pritrpati treba ali o katerih je dovoljeno le jedenkrat do sitega jesti, so:

1. Vsi dnevi štiridesetdanskega posta razun nedelj.
2. Kvatrne srede, petki in sobote.
3. Srede in petki v adventu.
4. Dnevi pred binkoštimi, pred prazniki svetega Petra in Pavla, vnebovzetja Marijinega, vseh svetov, čistega spočetja Marije Device in pred Božičem.

II. Dnevi, o katerih je prepovedano meso jesti, dovoljeno pa, rabiti maslo in živalsko maščobo, so:

1. Vsi petki celega leta.
2. Pepelnična sreda, štiri kvatrne srede in kvatrne sobote.
3. Trije zadnji dnevi velicega tedna.
4. Dnevi pred binkoštimi, pred prazniki svetega Petra in Pavla, vnebovzetja Marijinega, vseh svetov, čistega spočetja Marije Device in pred Božičem.

III. Privoljeno je nadalje meso jesti:

1. Za vso škofijo, kolikorkrat je zapovedan praznik na kak poprej imenovani dan, na kateri je meso jesti prepovedano.
2. Za posamezne kraje, kolikorkrat je kak semenj na tak dan. (V mnogih farah je po več raznih krajev, ki so drug od drugega oddaljeni; tù polajšanje ne velja za vso faro, ampak

le za tiste kraje, kjer se zaradi semnja večja množica ljudij shaja.)

3. Za posamezne osebe:

a) Razun pepelnične srede, zadnjih treh dni velicega tedna ter dni pred binkoštimi in Božičem se za vse druge dni polajšanje, to je privoljenje meso jesti, daje:

delavcem v tovarnah (fabrikah) in v pre-mogo- in rudokopih;
popotnikom, ki v krčmah ali gostilnah jedó;
tudi drugim, kateri morajo v gostilnico na hrano hoditi.

b) Razun velicega petka se za vse druge dni tako polajšanje daje:

železničnim sprevodnikom ali konduktêrjem;
vsem, ki po železnici potujejo in so prisiljeni na železničnih postajah v ondotnih gostilnah jesti;
tistim, ki zaradi zdravja v kopeli bivajo, njih-
hovim ondi bivajočim družinam in poslom.

c) Vse dni, brez izjeme, smejo mesne jedi vživati:

tisti, kateri so zaradi prevelike revščine pri-morani jesti, karkoli dobé;
tudi drugi, ki v družinah služijo ali živé,
kjer se postno ne kuha.

Vendar naj taki gledajo, če je moč, da se vsaj veliki petek mesnih jedij zdržé.

IV. Vse tiste postne dni v letu, o katerih je le jedenkrat nasititi se pripuščeno, in ves štirideset-danski postni čas, tudi ob nedeljah je vživanje rib in mesa pri ravno tistem obedu prepo-vedano. Treba se je zdržati mesa ali rib.

V. V jedi pritrgovati si ni treba: bolnikom, nadalje onim, ki težka dela opravljajo; slednjič onim, ki eden in dvajsetega leta še niso dopolnili, ali pa so šestdeseto prestopili.

Oni, katerih ne veže zapoved v jedi pritrgovati si, smejo tiste dni, kadar je drugim v jedi pri-

trgovati si zapovedano, pa ne popolnoma prepo-vedeno jesti meso, — izjemoma meso jesti, koli-korkrat med dnevom jed uživajo: nasproti pa smejo oni, katere veže zapoved v jedi pritrgovati si, tiste dni meso le o poludne in zvečer živati, pa si zvečer po dolžnosti pritrgovati.

Gospodje župniki in spovedniki so pooblašчени, da smejo v slučajni resnični po-trebi prepoved o zavživanju mesa še bolj zljajšati, vendar pa ne več kakor samo na eno leto. Kdor méní, da mu je stalne dispenze ali polajšave po-

treba, naj se zastran tega obrne na kn.-šk. ordi-narijat.

Tukaj navednna določila pa ne veljajo tudi za redovnike; oni se ravnaajo po svojih pravilih.

Vsi verniki, ki se s tem podeljene polajšave poslužujejo, naj tiste dni štiridesetdanskega posta, o katerih to storé, — tudi ob nedeljah, — petkrat molijo „Očenaš“ in „Češčena Marija“ v čast britkemu trpljenju in smrti Je-zusa Kristusa. Vendar jim je na prosto voljo dano, mesto tega primerno miloščino dajati.

Knezoškofijski ordinarijat ljubljanski, dné 15. januarja 1897.

